

Objašnjenje načina određivanja visine naknada te prikaz po zemljama Europske unije

VRSTE NAKNADA

- jednokratne (uplaćuju se u paušalnom iznosu prilikom stjecanja nove dozvole za obavljanje telekomunikacijskih usluga)
- godišnje (uplaćuju se kao određeni postotak prihoda za svaku godinu rada).

SVRHA NAKNADA

- financiranje rada regulatornog tijela
- regulacija ulaza na tržište (jednokratnom naknadom)
- upravljanje potražnjom oskudnih resursa (radijske frekvencije, brojevi, adresni prostor)

ŠTO SE MIJENJA NOVIM PRAVILNIKOM O NAKNADAMA?

Snižavaju se jednokratne naknade za dozvole i prijave te ostale naknade koje se plaćaju npr. za podnošenje zahtjeva za dozvolom, prijave itd.

Te vrste naknada se u Pravilniku nazivaju naknadama za prvu godinu rada i one se ovim Pravilnikom spuštaju na razinu administrativnih troškova koje uzrokuje njihova obrada u nadležnom regulatornom tijelu (Hrvatskoj agenciji za telekomunikacije) što je u skladu s člankom 119. stavkom 11. Zakona o telekomunikacijama.

S ovim činom uklanjaju se posljednje administrativne, pravne i ekonomske prepreke koje su do sada onemogućavale razvoj potpune konkurencije na ovom segmentu tržišta.

Tako se smanjuje cijena dozvole za obavljanje javnih govornih usluga u nepokretnoj mreži ("fiksna telefonija") sa **8 milijuna kuna**, na svega **20.000 kuna**.

Također u skladu sa snižavanjem cijene ove dozvole razmjerno su i snižene cijene dozvola i prijave za obavljanje **usluga prijenosa govora putem internetskog protokola - VoIP** (prije: 250.000 kuna sada: 5000 kuna), **usluge kableske distribucije** (nacionalna razina prije:500.000 kuna sada: 10.000kn), **usluge davanja pristupa internetu** (prije:20.000 kuna sada: 5000kuna), **usluge s dodanom vrijednosti** (prije:20.000 kuna sada: 2000 kuna, **davanje u najam telekomunikacijskih vodova** (prije: 20.000 kuna sada: 10.000kn) itd.

Također, snižavaju se i godišnje naknade za dozvole i prijave koje su iznosile 1% od ukupnog prihoda operatora ili davatelja usluga a sada iznose 0,1%.

Snižavanje cijena dozvola na razinu koja neće predstavljati prepreku dolasku novih igrača na tržište je u skladu sa direktivama EU te intencijama Vlade i ministarstva da konačno ispunimo dugoočekivane želje naših građana da dovedemo konkurenciju i omogućimo što veći izbor operatora našim građanima, niže cijene i veću kvalitetu usluga.

Sa potpunom liberalizacijom ovog segmenta tržišta očekujemo podnošenje barem desetak novih zahtjeva za dozvolom za obavljanje javnih govornih usluga u fiksnoj mreži na nacionalnom nivou.

KAKO JE PITANJE NAKNADA UREĐENO U ZEMLJAMA EUROPSKE UNIJE?

U EU-u postoji načelo da se davatelji telekomunikacijskih usluga mogu opteretiti naknadama samo onoliko, koliko je potrebno za financiranje regulatornih mehanizama. To načelo utvrđeno je još u "starom regulatornom okviru" EU-a, koji se razvijao do 1998 godine. Ono je posebno apostrofirano i vrlo jasno istaknuto u direktivi br. 2002/20/EC, koja uređuje pitanje ovlašćivanja poduzeća da se bave telekomunikacijskim uslugama.

Kod nas su ti mehanizmi inkorporirani u nadležnom regulatoru telekomunikacijskog tržišta - Hrvatskoj agenciji za telekomunikacije.

U većini zemalja primijenjeno je načelo da se jednokratne naknade prilikom stjecanja određene ovlasti naplaćuju u razmjeri s troškovima koje proizvodi obrada zahtjeva ili obavijesti

koju poduzeće podnosi regulatoru, te da se godišnje naknade naplaćuju u visini određenog (malog) postotka godišnjih prihoda poduzeća, što služi financiranju ukupnih godišnjih troškova regulatornog sustava. Zemlje članice EU-a ne smiju ubirati nikakve druge posebne naknade od ovih poduzeća.

Kako bi telekomunikacijske poduzeća mogla kontrolirati kako se troše njihova sredstva, koja su namijenjena isključivo i jedino financiranju regulatornog sustava, regulatorne agencije dužne su voditi transparentno računovodstvo, i na široko dostupan način objavljevati svoja financijska izvješća najmanje jednom godišnje. Namjera nam je ovu praksu uspostaviti i u Hrvatskoj, u skoro vrijeme.

S obzirom da su sve članice EU-a morale do srpnja 2003. implementirati u svojim zakonodavstvima odredbe direktiva "novog regulatornog okvira", među kojima je i navedena direktiva 2002/20/EC, jednokratne naknade morale su nužno biti spuštene na vrlo niske iznose, u odnosu na raniju praksu.

U svakom slučaju, milijunske naknade za dozvole za rad telekomunikacijskih operatera i davatelja usluga više ne postoje.

KAKO SE ODREĐUJU KONCESIJSKE NAKNADE ZA MOBILNE OPERATORE ?

Mobilni operateri koriste velike dijelove frekvencijskog spektra u frekvencijskim područjima namijenjenima za rad njihovih sustava, npr. GSM, DCS1800, UMTS. Frekvencije su vrlo ograničen prirodni resurs, jer svaka država u međunarodnim koordinacijama dobiva dovoljan broj frekvencijskih kanala mobilnih sustava za rad samo nekolicine operatera. Stoga naknada za mobilne operatore mora nužno biti relativno velika. Ne samo da se takvim iznosima regulira potražnja za frekvencijama, nego država također rezervira pravo da ove resurse ponudi u trenutku po vlastitoj prosudbi. Dakle, oni nisu stalno na ponudi, nego kada država (regulator) raspiše javni natječaj. Procedura dodjele ograničenog resursa mora biti objektivna, transparentna i nediskriminirajuća.

Koncesijske naknade za radijske frekvencije se formiraju na temelju ponude i potražnje na tržištu. Dakle radi se o ograničenom dobru koje se nudi u natječajnom postupku i taj spektar vrijedi onoliko koliko je zainteresiranost za taj frekvencijski spektar.

U načelu postoje dva osnovna načina dodjele koncesija za mobilne mreže. "Beauty contest" je postupak u kojemu je propisom unaprijed utvrđena visina naknade za koncesiju, te u kojemu su uvjeti i kriteriji vrednovanja ponuda unaprijed utvrđeni od strane regulatora u natječajnoj dokumentaciji. Pristigle ponude regulator rangira prema njihovoj "ljepoti" (odnosno kvaliteti), odakle je ovaj postupak dobio navedeno ime. Takav postupak koristi se u Hrvatskoj. Drugi način koncesioniranja mobilnih operatera je licitacija (aukcija). U njemu nema unaprijed propisanih uvjeta niti kriterija, a odabire se onaj ponuditelj, koji ponudi najveći iznos novca za predmetnu koncesiju.

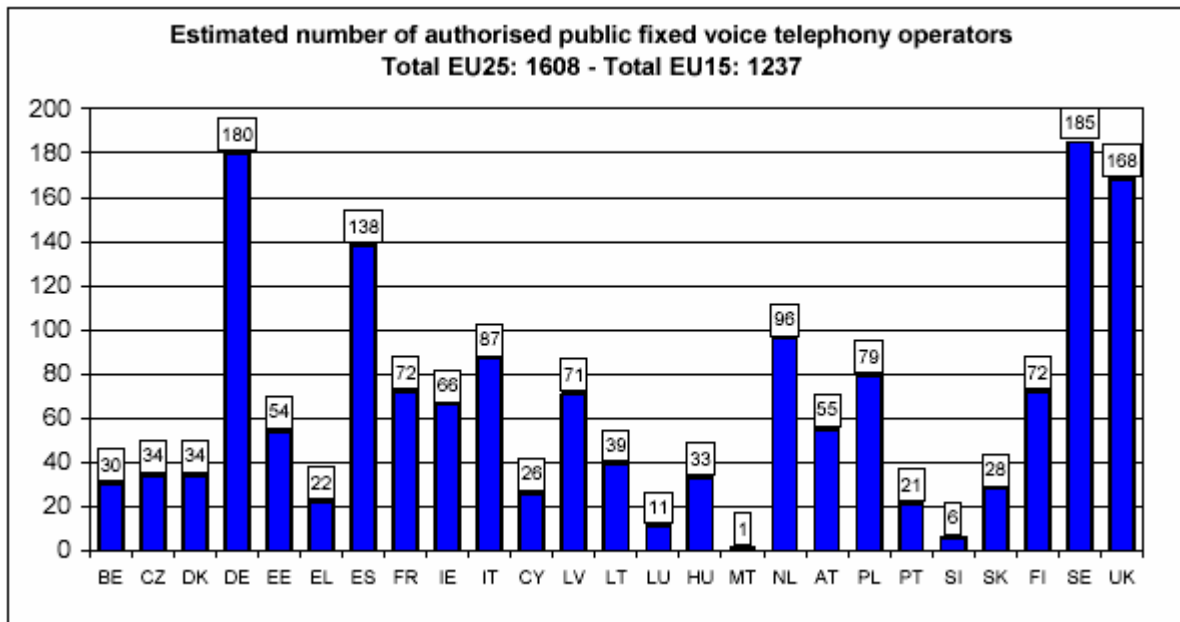
HOĆE LI OVO SNIŽAVANJE JEDNOKRATNIH NAKNADA UTJECATI NA POVEĆANJE BROJA DAVATELJA USLUGA U FIKSNOJ MREŽI?

Očekujemo da će se u idućih mjesec dana pojaviti desetak novih zahtjeva za dozvolom za obavljanje javne govorne usluge u nepokretnoj mreži. Kada će oni realno zaživjeti na tržištu i početi pružati usluge ovisi ponajprije o rješavanju otvorenog pitanja uvjeta interkonekcije (međuspajanja) te odobravanju standardnih (referentnih) ponuda od operatera sa znatnijom tržišnom snagom (HT,T-mobile,VIPnet) : ponuda za interkonekciju i ponuda za pristup. Rješavanje tih pitanja dovesti će do toga da će poslovanje za nove ulagače u telekomunikacijske mreže i usluge postati razvidnije i izvjesnije. Agencija kao regulatorno tijelo je nadležno za određivanje uvjeta interkonekcije i odobravanje standardnih ponuda pristupa i interkonekcije.

U zemljama EU-a zbog niskih ulaznih naknada, ali i zbog kvalitetno riješenih problema interkonekcije i pristupa, broj davatelja usluga je znatan. Na primjer, u Austriji je od uvođenja liberalizacije telekomunikacija, 1997, do danas, registrirano oko 150 davatelja usluga u fiksnoj mreži, na različitim razinama (nacionalna, regionalna, lokalna...). Od tog velikog broja, danas

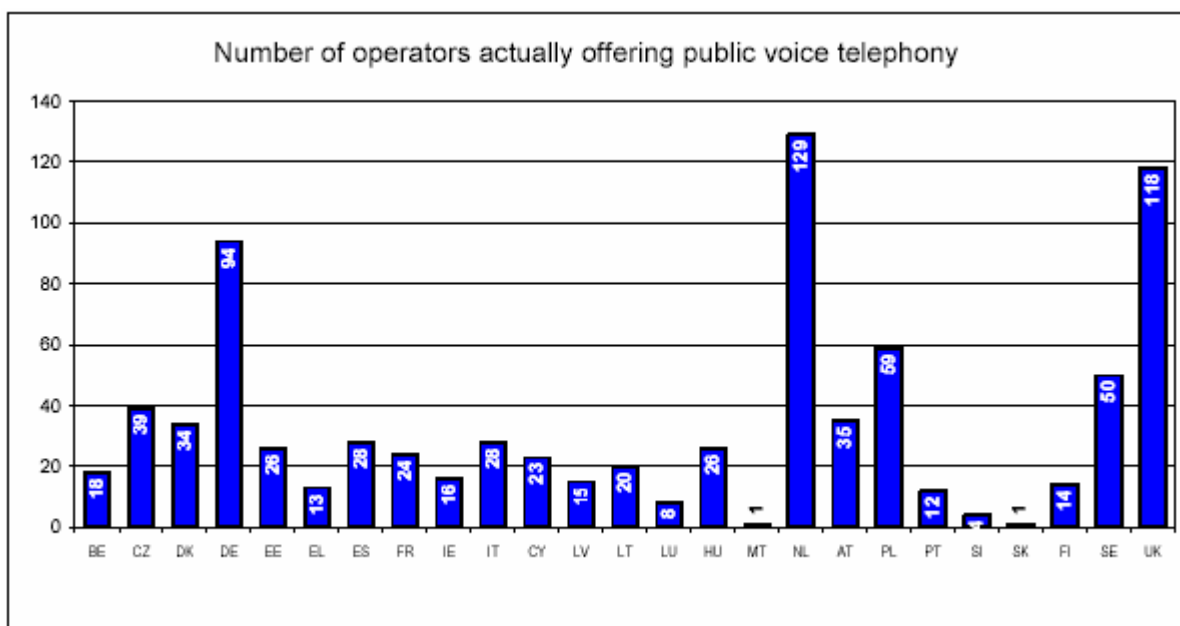
je preostalo aktivnih 67. Ostali su poslovno propali zbog djelovanja normalnih tržišnih mehanizama. Licenca nikada nije oduzeta niti jednome.

U Europskoj Uniji danas ima ukupno preko 1700 operatora javnih nepokretnih mreža, odnosno njih preko 2100, ako se pribroji i novih deset članica EU-a. Na sljedeće dvije slike dan je primjer ukupnog broja licenciranih operatora te broj operatora u komercijalnom radu po zemljama članicama EU-a.

Procijenjeni broj licenciranih davatelja javnih govornih usluga u fiksnim mrežama. Ukupno EU25: 2141 – Ukupno EU15: 1738.

Izvor: COM(2004)759 final, Commission Staff Working Paper, Annex to the European Electronic Communications Regulation and Markets 2004 (10th Report), Annex 3, Market Overview, Brussels, 2.12.2004, web: http://europa.eu.int/information_society/topics/ecomm/doc/all_about/implementation_enforcement/annualreports/10threport/sec20041535VOL2en.pdf

Broj operatora koji doista i nude javne govorne usluge (tj. koji imaju licence i aktivni su).

Izvor: COM(2004)759 final, Commission Staff Working Paper, Annex to the European Electronic Communications Regulation and Markets 2004 (10th Report), Annex 3, Market Overview, Brussels, 2.12.2004, web: http://europa.eu.int/information_society/topics/ecomm/doc/all_about/implementation_enforcement/annualreports/10threport/sec20041535VOL2en.pdf